MIELIPIDE

Opetusta ei ole varaa jättää kontaktiopetusta välttelevien tietokonenäprääjien koekentäksi. **HANNU KATAJAMÄKI VIERASKOLUMNISSAAN**

LUKIJALTA

Maidontuottajien ahdinko pitää ottaa vakavasti

Venäjä laittoi elokuun alkupuolella rajansa kiinni eurooppalaisilta ja yhdysvaltalaisilta elintarvikkeilta vastatoimena EU:n ja Yhdysvaltojen Ukrainan kriisin vuoksi asettamille pakotteille.

Valtiovarainministeriön (VM) ennusteen mukaan Venäjän kasvun heikkeneminen alentaa Suomen bkt:ta vuosina 2014–2015 noin 0,5 prosentin verran suhteessa VM:n kansantalousosaston joulukuun 2013 ennusteeseen.

Lisäksi ennuste arvioi Venäjän tuontikiellon suoran vaikutuksen bkt:hen olevan noin 0,1 prosenttia. Näin ollen pääministeri Stubb (kok.) pitää vastapakotteiden suorien vaikutusten merkitystä Suomen taloudelle rajallisina ja arvioi niiden vaikuttavan vain muutamiin yksittäisiin yrityksiin (Taloussanomat 6.8.).

Pääministeri ei taida tuntea kotimaansa todellisuutta sosiaalisen median ulkopuolelta, sillä meitä valiolaisia maidontuottajia – eli yrittäjiä – on noin 7 500. Mielestäni luku on huomattavasti enemmän kuin Stubbin mainitsema ”muutama yksittäinen yritys”.

Valiolaisille maidontuottajille vastapakotteiden vaikutukset alkavat tuntua välittömästi nyt syyskuussa, kun maitotilimme on neljä senttiä litraa kohti aikaisempaa pienempi.

Maidon tilityshinnan lasku aiheuttaa monenlaisia kielteisiä heijasteita maidontuottajien talouteen, vaikka litrahinnan pudotus ei kovin dramaattiselta vaikuttaisikaan.

Välittömästi tilityshinnan tippuminen tulee aiheuttamaan ongelmia erityisesti nuorille ja vasta investoineille maidontuottajille.

Tiloilla, joilla on ollut mahdollisuus palkata ulkopuolista työvoimaa, maidon hinnan lasku saattaa johtaa työntekijöiden irtisanomisiin. Tämä puolestaan tarkoittaa yrittäjien harteille jäävän työmäärän kohtuutonta kasvua.

Todennäköisesti maidontuottajat tulevat myös välttämään ja siirtämään hankintoja, mikä taas vaikuttaa suoraan maataloussektorin kauppaliikkeiden liiketoimintaan. Suunnitteilla olevat investoinnit laitetaan jäihin ja eläinkauppa hiipunee entisestään.

Kannattavuutensa kanssa tasapainoilleet tilat saattavat lopettaa. Pahimmassa tapauksessa tuotannon alasajon päättää ulkopuolinen taho.

Suomalainen maidontuotanto ja maidon tuottajat ovat isojen haasteiden keskellä, joista selviämiseksi tarvitsemme niin kuluttajien kuin valtiovallankin tuen.

Toivon, että hallitus ymmärtäisi, että vaikka Venäjän vastapakotteiden vaikutus bkt-tarkastelussa jäisi pieneksi, maitosektorin sisällä vaikutukset voivat olla dramaattisia.

Kotimainen maidontuotannon turvaamiseksi pitää hallituksen löytää – ja EU:n sallia – suoria tukikeinoja suomalaisille maidontuottajille, jotka ovat Ukrainan kriisiin täysin syyttömiä, mutta kuitenkin sijaiskärsijöitä.

Hannakaisa Heikkinen
TtM, maidontuottaja
kansanedustajaehdokas (kesk.)
Kiuruvesi

Valvontabyrokratia uhka yrittäjyydelle

Kiersin markkinoita ja messuja 25 vuotta tekemässä kalaruokia ennen kuin terveystarkastajat lopettivat toimintani.

Kaustisen kansanmusiikkijuhlien 3 100 euroa maksavan ja kuusi päivää kestävän myyntipaikan toiminta päättyi ennenaikaisesti.

Viranomaiset tarkkailivat valmistettavien kalojen lämpötiloja. He löysivät kalafileen, jonka pintalämpötila oli 6,4 astetta.

Viranomaisten mukaan heillä oli oikeus siirtää kalat roskikseen. Kalafileen lämpötila oli heidän mukaan 0,4 astetta liian korkea.

Olin elintarvikevirasto Eviran toimialajohtaja Pirjo Korpelaan yhteydessä 28.7.2014. Hänen mukaan pakastekalasta pitää pystyä valmistamaan ruokaa.

Kaustisen valvontaviranomaiset vaativat, että jäätyneestä kalafileestä pitää pystyä tekemään kala-annoksia. Jokainen pakastefileetä paistanut tietää, ettei paistaminen onnistu ennen kuin kalafileet ovat täysin sulaneet. Puolikypsän kalapalan syöttäminen ihmisille on edesvastuutonta, vaikka viranomaiset siihen velvoittavat.

Viranomaiset sovelsivat valvontaohjetta, joka koski pakastamatonta sulaa kalaa, ei pakastettua.

Kaksi terveystarkastajaa ja valvontaeläinlääkäri sulkivat myyntitoiminnan ja siten estivät saamasta yli 10 000 euron myyntitulot. Pidän heitä aiheutuneiden vahinkojen maksajana.

Kävin Kaustisella ja Kokkolassa seitsemässä kauppaliikkeessä Kaustisen kansanmusiikin tapahtuman aikana. Kaikissa niissä myytiin Norjan lohta ilman nostopäivämerkintää. Yleisesti myytiin vihiruodotonta Norjan lohifileetä.

Vihiruodon poistaminen koneellisesti fileestä vaatii vähintään neljä vuorokautta vanhaa kalaa. Tuoreemmasta kalasta ruotoa ei voi poistaa, sillä se katkeaa.

KARI SALONEN

Viranomaiset sovelsivat väärää kalankäsittelyohjetta ja estivät myynnin, Pentti Parviainen syyttää.

Oiva-hymynaama ei yrittäjiä naurata, kirjoittaja kertoo.

Yli neljä päivää vanhaa Norjan lohifileetä ei myynyt nostopäivämerkinnän mukaan kukaan. Kaustisella myytiin Norjan lohta, joka oli tullut Norjasta kalaliikkeen kautta kaupan tiskille vuorokaudessa.

Norjan lohi kaupoissa on kautta linjan viikosta kahteen vanhaa. Tätä ei voi sanoa asiakkaille, sillä sitä ei osta kukaan. Norjan lohen nostopäivän häivyttäminen on yleinen tapa, joka on tapahtunut valvontaviranomaisten silmien alla. Milloin saadaan Norjan lohen nostopäivämerkinnät totuudenmukaisiksi?

Evira on organisoinut Oiva-järjestelmän, jonka piiriin kuuluu 37 000 kauppaa ja ravintolaa. Ensi vuonna toiminta laajenee koskemaan kaikkia elintarvikeyrittäjiä.

Yrittäjällä voi olla maakunnan parhaat elintarvikkeet tai kaupungin parhaat ravintolapalvelut, mutta esimerkiksi komeron epäsiisteys tai päähineen puuttuminen antaa hymynaaman, jonka kansalaiset yhdistävät ajatukseen, että tuotteet tai palvelut ovat huonoja.

Hymynaamaan liittyy häpeärangaistus. Se lisää yrittäjyyden kustannuksia ja estää halukkuutta perustaa uusia yrityksiä. Hymynaamalla annetaan viranomaisille mielivaltaiset valtuudet lannistaa yrittäjä.

Yrittäjät tarvitsevat ympäristön, joka motivoi huippusuorituksiin. Viranomaiset tarvitsevat kannettavan eri asteisen virkamerkin, joka osoittaa, kuinka hyvin viranomaiset ovat onnistuneet edistämään työllisyyttä ja elinkeinojen toimintaedellytyksiä.

Kysyn Elintarvikevirastolta, miten puolustelette hymynaamaa, jonka yrittäjät ovat valmiita hautaamaan.

Pentti Parviainen
kalanviljelijä
Taivalkoski

Suomeen tarvitaan maaseutusopimus

Rakenneuudistuksista puhuminen on tunnetusti helpompaa kuin politiikan uudistamisesta puhuminen, saatikka sen tekeminen. Tämä pätee myös käynnissä olevaan keskusteluun maa- ja metsätalousministeriön ja ympäristöministeriön yhdistämisestä.

Jälleen kerran varsinkin kokoomus on tämänkin lehden palstoilla puhuut pelkistä rakenteista ja niiden viilaamisesta. Vähälle ovat jääneet politiikan sisällön ja sen merkityksen ruotiminen. Tämä toimintamalli ei todellakaan enää yllätä, koska kokoomuslähti kuntauudistukseenkin rakenteet edellä, puhuen kuntien määrästä ja koosta - ei palveluista ja niiden uudistamisesta. Kuntauudistus on osoittautunut yhdeksi poliittisen lähihistorian suurimmista kuperkeikoista.

> Pitää saavuttaa laaja yhteisymmärrys siitä, että maaseutu ei ole meille ongelma, vaan osa ratkaisua.

Olen aina ollut hallinnon virtaviivaistamisen ja tarkoituksenmukaistamisen kannalla. Kun hallinnoitavien normien määrä on kasvanut, meillä on tavattu rakentaa uutta hallintoa vanhan päälle.

On syy sitten kotimaassa tai EU:ssa, niin lopputuloksena meille Suomeen on kasaantunut hallintoa yli sen, mitä asioiden sujuva hoitaminen edellyttäisi.

Tästä huolimatta en halua lähteä viilaamaan ja yhdistelemään ministeriöiden hallintoa ennen kuin tiedän, mitä siitä seuraa.

Hallinnoinnin lisäksi tarvitsemme tahon, joka aidosti ja vahvasti kehittää sekä puolustaa maaseudulla asuvia ja yrittäviä. Muutoin emme pysty huolehtimaan omasta ruuantuotannostamme, metsiemme kestävästä hyödyntämisestä, koko biotalouden edistämisestä, maaseudulla asumisen edellytyksistä ja maaseutumme virkistysarvojen lisäämisestä.

Karttaharjoitusten tai johtajarulettien sijaan tarvitsemme vahvan ja laajan poliittisen yhteisymmärryksen – maaseutusopimuksen – jotta voimme olla varmoja, että kaikki tahot ovat sitoutuneet maaseudun ja sen resurssien kehittämistyöhön. Muutoin uudistuksen tuloksena voi olla nykyisen kaltainen maaseudun mahdollisuuksien jatkuva heikentyminen.

Jos nykymeno jatkuu, emme tavoita asetettuja biotalouden mittavia hyötyjä. Siihen Suomella ei ole varaa. Pitää saavuttaa laaja yhteisymmärrys siitä, että maaseutu ei ole maallemme ongelma, vaan osa ratkaisua. Luonnonvaratalouden kestävä kehittäminen tuo investointeja ja työtä, kohentaa meidän kauppa- ja vaihtotaseitamme ja kaupantekijäisinä saamme myös myönteiset ympäristövaikutukset.

Tämän suuntaista keskustelua ja uudistuksia me Suomessa tarvitsemme, emme pelkkiä rajojen siirtelyjä tai laatikkoleikkejä. Jos yhteisesti pystymme yllä mainituista reunaehdoista sopimaan, niin hallinnon virtaviivaistaminen on paikallaan.

Jari Leppä
kansanedustaja (kesk.)

Haja-asutuksen kustannuksia lisätään taas

Surullisen kuuluisa jätevesiasetus on täydentynyt uudella jätelailla. Luottamuselinten ympäri Suomea on täytynyt tehdä päätös, miten sako- ja umpikaivolietteen kuljetus järjestetään. Jätevesiasetuksen jopa miljardiluokan hukkainvestointi kasvaa uuden lain vaikutuksesta. Muutos on ajettu läpi hiljaisuudessa.

Pirkanmaan Jätehuolto Oy:n toimialueen kuntien jätehuoltojaostossa linjattiin syyskuun alussa asumisesta syntyvien lietekaivojen vuosittainen tyhjennyspakko. Käytännössä Pirkanmaalle ei tule poikkeuksia.

Esitin jaostossa, että mikäli käyttö on vähäistä, vuosittaisesta pakollisesta kaivojen tyhjennyksestä voitaisiin luopua. Kukaan ei kannattanut esitystäni. Sellaisten kiinteistöjen, jossa on ekovessa ja jätevesijärjestelmä vain pesuvedelle, vuosittainen pakollinen kaivojen tyhjennys on puhdasta rahastusta.

Lakeuden Etappi Oy:n alueella Etelä-Pohjanmaalla jätelautakunta on hyväksynyt poikkeukset. Pirkanmaan linjaus on mahdollisesti yksi Suomen tiukimmista.

Jaoston päätös onkin täysin kohtuuton. Se mahdollistaa käytännössä tyhjien kaivojen pakkotyhjentämisen. Lasku tietenkin seuraa perässä.

Mitä ongelmaa tämänkaltaisella toiminnalla ollaan ratkaisevinaan? Mielestäni linjaus on asetuksen ja lain tavoitteiden vastainen. Jätin pöytäkirjaan eriävän mielipiteen.

Nyt Pirkanmaalle hyväksytty ohjeistus yhdessä sen kanssa, että yrittäjävetoinen, sopimusperusteinen lietekaivojen tyhjennys muutetaan Pirkanmaan Jätehuolto Oy järjestämäksi, aiheuttaa siirtymävaiheen jälkeen täysin kohtuuttomia tilanteita ja kustannuksia. Tämän kaltaisessa monopoliin perustuvassa järjestelmässä ovat suurena vaarana hintojen nousu ja palvelun heikkeneminen.

Tähän asti käytössä olleessa sopimusperäisessä mallissa tyhjennys on ollut mahdollista tilata tarpeen mukaisesti ja myös huomioiden paikalliset olosuhteet, kuten teiden kunto.

Kuljetusyrittäjän vaihtaminen on ollut mahdollista, mikäli hinta tai palvelu ei ole tyydyttänyt. Kiinteistönhaltijan kilpailuttama lietteenkuljetusjärjestelmä on ylläpitänyt tervettä kilpailua.

Uuden lain ja sen ylitiukan tulkinnan myötä suurin osa lietteenkuljetusalalla toimivista yrittäjistä menettää mahdollisuuden kyseisen yritystoiminnan harjoittamiseen.

Kaivojen tyhjennys ja lietekuljetus poistuu maatalouden sivuelinkeinoista, samoin lietteen sisältämien ravinteiden tehokas hyötykäyttö.

Aarne Raevaara
kaupunginvaltuutettu (ps.)
Tampere

Ota kantaa tekstiviestillä

- Harmittaa, suututtaa, ilahduttaa, ihmetyttää?
- Jaa mielipiteesi muiden lukijoiden kanssa lähettämällä se tekstiviestillä numeroon 173 172.
- Viestin enimmäispituus on 160 merkkiä ja yhden viestin hinta 50 senttiä.
- Viestin alkuun tunnus MT LU.

Korjaus

Peltomiehelle (MT 12.9.).Todellisuudessa Eino Uusitalo ehdotti jatkosodan päättymispäivää 19.9. toiseksi itsenäisyyspäiväksi. Tänä vuonna sille liputettiin. **Tarkkuutta**

Jätevettä

Mummut vaan linnaan pikku pissoineen. Mikkelissä taas tuhansia kuutioita jätevettä luontoon ja järveen kunnallisesta putkesta. **Ei nimimerkkiä**

Kehityksen jarru

Ely-keskuksesta tullut suurin kehityksen jarru. Kuntien päättäjät ei mahda sille mitään. **Vaarallista**

Metsästys

Uusissa metsästysvuokraehdoissa kielletään metsästysmatkailu. **Metsästäjä**

Tilaisuus

Maaseutuelinkeinoilla on loistava tilaisuus lisätä energiaomavaraisuutta ja sijoittaa aurinkoenergiaan. **Bioenergia**

Eläkeiästä

Älkää missään tapauksessa nostako kansanedustajien eläkeikää. **Tarvitaan toimivat aivot**

Ei Venäjälle

Faba ostais taas hiehoja Venäjän vientiin. Älkää hyvät ihmiset myykö, kun ei sinne kelpaa maitotuotteetkaan. **Yks maitotilallinen**

Kyllä Kiinalle

Kiinasta voidaan tuoda edullisia ja laadukkaita aurinkopaneeleita ja Suomesta voidaan viedä Kiinaan maataloustuotteita. **Vaihtokauppaa**

Traktorikauppa romahti

Traktorikaupan romahduksesta on uutisoitu pitkin kevättä ja kesää.

Tämähän on vakava tilanne koneliikkeille ja heidän työntekijöilleen.

Olisiko mahdollista traktorikaupan väliaikaiseksi elvyttämiseksi, että metsätilallisille yhdeksi vuodeksi säädettäisiin alv:n palautus yli 35 kilowatin tai yli 1 800 kiloa painaville uusille traktoreille?

Metsänomistajillahan traktoria ei automaattisesti hyväksytä metsätalouden kirjanpitoon, koska pitää osoittaa, että traktori on tarpeellinen omatoimisen metsänhoidon kannalta.

Tapio Viljanen
Kangasniemi, Luusniemi

Lukijalta-osasto

- Lukijalta-kirjoitukset voi toimittaa Maaseudun Tulevaisuuden toimitukseen postitse, sähköpostitse, faksilla tai tekstiviestillä.
- Toimituksen osoite on Maaseudun Tulevaisuus, PL 440, 00101 Helsinki. Faksinumero toimitukseen on (09) 694 3717. Kuoreen tai faksiin merkintä ”Lukijalta”. Sähköpostitse kirjeet lähetetään osoitteeseen *lukijalta@maaseuduntulevaisuus.fi*.

VIERASKOLUMNI

Väline edellä

Lukioiden itsetarkoituksellinen uudistaminen alkoi 1990-luvulla. Luokaton lukio mursi nopeasti yhteisöllisyyden. Kurssimuotoisuus ja opetusjaksoihin pätkiminen veivät oppimisesta loogisuuden. Enää ei puhuta oppilaista, lukiolaisista tai koululaisista, vaan opiskelijoista. Ei haluta tunnustaa, että lukio on yleissivistävä perusoppilaitos, koulu.

Kurssien, jaksojen ja luokattomuuden vapaus on liian monille epävarmuuden ja huonon itsetunnon lietsoja, koska lukion pitäisi olla koululaisia eikä opiskelijoita varten.

Siirtyminen jättikokoon on muuttamassa lukiot oppimistehtaiksi, joissa oppilaat ja opettajat eivät enää tunne toisiaan. Yhteydenpito tapahtuu viestijärjestelmä Wilman välityksellä. Samaan aikaan taivastellaan suomalaisten sosiaalisten taitojen rapautumista ja haikaillaan yhteisöllisyyttä.

Maaseudulta vimmainen suuruuden ideologia uhkaa lopettaa lukiot kokonaan.

Monesti olen miettinyt, missä lymyävät puoskarimaiset uudistajat, jotka ovat aiheuttaneet lukioiden ja suomalaisen sivistyksen alamäen. ”Uudistuksia” vain tulee, jostakin.

Jossakin myös päätettiin, että ylioppilaskirjoituksissa siirrytään vuodesta 2016 alkaen asteittain tietokoneen käyttöön. Muutos on mullistava, koska se muuttaa perustavanlaatuisesti opetuksen luonnetta. Opettajien kanssa ei uudistuksesta keskusteltu, vaan varjoissa lymyävät pakkouudistajat iskivät jälleen kerran selän takaa.

Päätös tietokoneen käytöstä ylioppilaskirjoituksissa käynnisti kouluissa paniikkireaktion. Oppilailta vaaditaan omia tietokoneita, koska läheskään kaikilla kunnilla ei ole niitä oppilailleen varaa hankkia. Myöskään kaikilla vanhemmilla ei ole. Hätiköity päätös tekee oppilaista eriarvoisia.

Ei ole myöskään pohdittu, käytetäänkö tabletteja, Windows-koneita vai Applen laitteita. Käyttöjärjestelmät vaihtelevat, eivätkä ne ole kaikin osin yhteensopivia. On syntynyt suuri epäselvyys. Kukaan ei määrittele pelisääntöjä, ota johtajuutta.

Kouluissa liitytään hätäpäissä erilaisiin pilvipalveluihin, joihin on tarkoitus siirtää opintoaineistoja. Kukaan ei tiedä, mitä ne mahdollisesti ovat ja miksi uusia järjestelyjä tarvitaan.

Epäselvä kansallinen hanke sähköisten opintoaineistojen jakamiseksi on käynnistetty.

Kokeneiden lukio-opettajien pedagogista osaamista ei ole hyödynnetty. Suurimmalla osalla lukion opettajista ei ole minkäänlaista käsitystä, mitä heiltä uudessa tilanteessa edellytetään.

Suomessa on piintynyt usko tekniikan kaikkivoipuuteen. Tietokoneista on opetuksessa tullut itsetarkoitus. Kuvitellaan naiivisti, että mikä tahansa tietokoneessa oleva aineisto on arvokas sinänsä.

Innostava ja pidetty opettaja, joka on saanut hyviä tuloksia omalla opetustyylillään, masentuu ja menettää opettamisen ilon. Hänet leimataan epäkelvoksi, jos hän ei ala jakaa oppilailleen sähköisiä oppimateriaaleja.

Opetuksen ydintä on edelleen opettajan ja oppilaiden kasvoista kasvoihin -luokkahuonevuorovaikutus, molemminpuolinen läsnäolo. Sitä ei voi tietokone korvata.

Tietokone ei ole myöskään välttämätön. Taitava opettaja kykenee havainnollistamaan esimerkiksi historian keskeisten käännekohtien periaatteet pelkän liitutaulun avulla. Sitä oikeutta ei saa häneltä viedä. Opetusta ei ole varaa jättää kontaktiopetusta välttelevien tietokonenäprääjien koekentäksi.

HANNU KATAJAMÄKI
on Vaasan yliopiston aluetieteen professori.

hannu.katajamaki@uva.fi

VERKOSSA SANOTTUA

Voit kommentoida juttua osoitteessa *facebook.com/maaseuduntulevaisuus.fi* tai *maaseuduntulevaisuus.fi*

Aurinkopaneelit kiinnostivat

Mynämäkeläisten viljelijöiden päätös hankkia aurinkopaneeleita tiloilleen herätti viime viikolla mielenkiintoa. Se levisi MT:n omien verkkouutisten lisäksi vilkkaasti uutispalvelu Amppärien kautta.

Erkki Henrikki Rintala piti ratkaisua varsin järkevänä investointina. ”Aurinkovoimalaan investointi on parempi sijoitus kuin navettaan tai sikalaan sijoittaminen”, hän arvioi ja esitti sen tueksi pitkän laskelman, paljonko hehtaarin alalta saataisiin tuotettua Suomen oloissa energiaa.

Rintala myös suositteli epäilijöitä tutustumaan verkkosivuihin, joilta näkyy paneelien tuotantoa ympäri maapalloa.

”Sieltä löytyy myöskin Suomen ensimmäinen mikroinvertereillä varustettu 5 kilowattitunnin aurinkovoimala.”

”Ensimmäistä kertaa tästä kuulen. Kuulostaa erittäin mielenkiintoselta ja hienolta! Ainakin tämä kesä varmasti tarjosi `rahalle vastinetta´”, tuumi puolestaan Kaupunkilainen.

”Älytöntä tosin, että tähän ei tukia saatu, kun niitä tuntuu saavaan aikamoneen turhaan asiaan näin kaupunkilaisen perspektiivistä.”

Uutinen oli perjantaihin mennessä luettu yli 1 800 kertaa.

Paljonko kestää navettalainaa?

Lähes yhtä korkealle lukijatilastossa ehätti toinenkin investointiaiheinen uutinen, joka levisi eteenpäin MT:n Facebookista. Nordean maatila-asiakkaista vastaava johtaja **Timo Jaakkola** arvioi viime keskiviikon MT:ssä, että maitotilalla ei saisi olla velkaa enempää euroina kuin se tuottaa maitoa litroina vuodessa.

Jaakkola vertaa rakentamisen hintaa Suomessa ja Virossa. Mielestäni vertailu tarvitsee hiukan enemmän valottamista, painotti Mikke esittäen liudan hyviä kysymyksiä.

”Onko rakentamismääräykset samat? Onko materiaalien hinta sama? Palo- ja eläinsuojelumääräykset? Ympäristö mm. lantaloiden koko sama? Onko parempi rakentaa kotimaisin voimin hiukan kalliimmalla vai käyttää ulkomaista urakoitsijaa?”

Läheltä seurannut jatkoi pohdiskelua navettakustannusten syistä: ”Onko vaatimukset liian suuret ja ruokahalu kasvaa syödessä. Ehdotuksia tulee paljon varsinaisen tarpeen lisäksi – nämäkin on hyvä saada kuntoon samalla...”

”Asiallinen aihe heti, kun maidon hinta laskee 4 senttiä litralta. Harvalla työssäkäyvällä käy samoin. Tälläistä on yrittäjän riski. Maatilan investoinnit ovat nykyään valtavat. Navetta on tuotantolaitos, mikä nykyään tehdään erilleen talouskeskuksen ulkopuolelle tehtaaksi. Maa ja metsät lisäksi ja yleensä niitä tarvitaan lisää tuotannon kasvaessa.”

”Taas näitä kirjan oppineita. Maksaako kaupunkilaiset 400 000 euron asuntolainan 10 vuodessa? Edes lääkärien palkoilla? Epäilen”, totesi Maalla.

”Navetta on kuitenkin tuotantorakennus ja se ei saisi maksaa mitään. Se on kuitenkin työpaikka yrittäjälle itselleen ja seuraavallekin sukupilvelle.”

KAIJALEENA RUNSTEN